

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Кафедра Економіки підприємств міського господарства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Директор ЦПО та ЗН
(Ачкасов А.Є.)

(підпис)
“ 10 ” _____ 2014 року
№0207
М.П.



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

галузь знань 0305 – Економіка і підприємництво

напрямок підготовки 6.030504 – Економіка підприємства

Центр післядипломної освіти та заочного навчання

2014 – 2015 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

Робоча програма дисципліни «Ціноутворення на підприємствах міського господарства» для студентів за напрямом підготовки 6.030504 – Економіка підприємства.

Розробники: к.е.н. Жовтяк Ганна Анатоліївна


(підпис)

Робочу програму схвалено **на засіданні випускової** кафедри економіки підприємств міського господарства

Протокол від “29” серпня 2014 року № 1

Завідувач випускової кафедри


(підпис)

(Ачкасов А. Є.)

Програма відповідає формі Робочої програми навчальної дисципліни, що затверджена Наказом по ХНУМГ ім. О.М. Бекетова від 24 лютого 2014 р. №46-01.

Методист НМВ


(підпис)

(Григоріш 19)

(ПІБ)

“ 10 ” 12 2014 р.

© ХНУМГ ім. О.М. Бекетова , 2014 рік

© Жовтяк Ганна Анатоліївна, 2014 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників ↓↓↓	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів <u>4</u>	за вибором студента	Рік (роки) підготовки	
		-	4-й
		Семестр(и)	
		-	8-й
Загальна кількість годин – 144	Галузь знань 0305 – Економіка і підприємництво Напрямок підготовки 6.030504 – Економіка підприємства	Лекції*:	
- год.		8 год.	
Модулів – 1		Практичні, семінарські*:	
		... год.	6 год.
Змістових модулів (ЗМ) – 2		Лабораторні*:	
		- год.	- год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – ... самостійної роботи студента – ...	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота*:	
		- год.	130 год.
		Індивідуальні завдання:	
		- год.	27 год.
		Вид контролю:	
		-	залік
Індивідуальне (науково-дослідне) завдання (ІЗ) Розрахунково-графічне завдання: «Розрахунок тарифу на послуги з утримання житлового будинку та прибудинкової території»			

Примітка:

* вказуються години відведені по дисципліні в цілому на дану навчальну роботу.

Питома вага кількості аудиторних годин в загальному обсязі дисципліни становить:

для заочної форми навчання – 9,7 %.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – формування у студентів спеціальних економічних знань у сфері ціноутворення на ринку житлово-комунальних послуг, а також засвоєння механізму ринкового ціноутворення, особливостей державної цінової політики України, практичних прийомів калькулювання витрат для формування цін на послуги підприємств житлово-комунального господарства.

Завдання – розкриття теоретичних засад ціноутворення; методики формування цін та її окремих елементів; сутності методів ринкового ціноутворення; особливостей установлення цін на послуги підприємств житлово-комунального господарства; методологічних підходів до розробки цінової політики та стратегії підприємства; цілей і методів державного регулювання цін та його впливу на економічні процеси.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- визначення ціни та її класифікацію;
- механізми і форми ціноутворення, а саме на підприємствах ЖКГ;
- методи ціноутворення;
- основні засади формування цін та тарифів на ЖКП;
- визначення та основні відмінності державного регулювання цін.

вміти:

- визначати алгоритм формування цін на ЖКП та обґрунтовувати його;
- проектувати процес ціноутворення з урахуванням вимог виробників та споживачів;
- застосовувати методи ціноутворення на ЖКП для конкретно поставлених завдань;
- розробляти та розраховувати ціни та тарифи на ЖКП.

мати компетентності:

- приймати оптимальні рішення щодо визначення цін та процесу ціноутворення (здатність пояснити функції цін; здатність пояснити класифікацію цін в умовах ринка; здатність визначення ціноутворюючих факторів та їх впливу на рішення по встановленню цін; здатність визначення цін за традиційним методом – на основі витрат на вироблення та реалізацію товарів, здатність визначення цін з урахуванням попиту, конкуренції та інших ринкових факторів; здатність здійснення всіх етапів при прийнятті рішень відносно встановлення ринкової ціни);
- розробляти ефективні стратегічні рішення в процесі ринкового ціноутворення (здатність сформулювати цінову політику; здатність прийняти стратегічні рішення в процесі встановлення цін на ринках з різним ступенем конкуренції; здатність пояснити сутність та сферу застосування державного регулювання цін та його вплив на рівень цін);
- здійснювати обґрунтування прийняття рішень щодо ціноутворення на підприємстві та їх реалізацію (здатність розробляти гнучку тактику ціноутворення з урахуванням різнопланових факторів; здатність обґрунтування необхідності та шляхів коригування цін; здатність використати цінову політику для забезпечення конкурентоспроможності фірми).

3. Програма навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА.

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ціноутворення.

Тема 1. Ціна як інструмент економіки.

Основні теорії ціноутворення. Теорія трудової вартості, теорія витрат виробництва, теорія трьох чинників, теорія граничної корисності, неокласична теорія.

Попит і пропозиція як цінотвірні чинники. Закон попиту. Взаємодія попиту і пропозиції, ціна рівноваги. Цінова еластичність, коефіцієнти еластичності. Еластичність попиту та її чинники. Еластичність пропозиції.

Формування цін залежно від типу ринку. Політика ціноутворення на ринку досконалої конкуренції. Особливості встановлення цін на ринку монополістичної конкуренції. Олігополія як чинник ціноутворення. Формування цін в умовах монополії.

Тема 2. Види та функції цін.

Система цін. Ціни світового та внутрішнього ринків. Класифікація цін за рівнем свободи. Диференціація цін за галузевою формою продукції. Тарифи на житлово-комунальні послуги. Ціна підприємства і ціна реалізації, їх взаємозв'язок. Диференціація цін за стадіями ціноутворення. Класифікація цін за територіальним поширенням. Урахування в цінах витрат з доставки продукції до споживача. Франкування цін на внутрішньому ринку. Довідкові та ціни фактичних угод. Стартові та лімітні ціни. Сезонні ціни. Зв'язок між цінами, що функціонують в економіці.

Обліково-інформаційна функція ціни та її роль в економіці. Розподільча функція. Стимулююча і балансуєча функції ціни та їх взаємозв'язок. Функція ціни як засіб раціонального розміщення виробництва.

Тема 3. Витрати підприємства як основа формування ціни.

Загальна класифікація витрат.

Собівартість: її склад та види.

Роль витрат у формуванні ціни. Групування витрат за елементами та статтями калькуляції.

Методи обліку витрат у ціноутворенні. Суть методу обліку повних витрат та його недоліки. Метод обліку прямих витрат. Маржинальний дохід.

Тема 4. Методи ринкового ціноутворення.

Витратні методи ціноутворення. Метод повних витрат. Метод надбавок. Метод беззбитковості та цільового прибутку. Графік беззбитковості. Визначення точки беззбитковості аналітичним шляхом.

Методи, що спираються на попит. Метод балової оцінки. Визначення ціни методом прямих витрат та умови ефективності його застосування.

Методи з орієнтацією на конкуренцію. Метод лідера та сфера його поширення. Питома ціна та параметричні індекси якості. Індиферентна ціна. Особливості визначення цін на продукцію виробничо-технічного призначення. Основні положення визначення ціни методом відносної оцінки технічного рівня продукції.

Метод тендерного ціноутворення та сфери його застосування.

Тема 5. Державне регулювання ціноутворення в Україні.

Загальні питання регулювання цін. Необхідність державного регулювання цін в ринкових умовах. Чинники та інструменти державного регулювання цін.

Законодавче регулювання процесів ціноутворення в Україні. Завдання, що виконуються в процесі державного регулювання цін в Україні. Огляд змісту основних нормативних документів, що визначають процес регулювання цін в Україні.

Державне регулювання цін монопольних утворень. Особливості регулювання цін на послуги підприємств житлово-комунального господарства.

Регулювання цін у промислово розвинутих країнах.

Змістовий модуль 2. Формування цін і тарифів на підприємствах міського господарства.

Тема 6. Основи формування цінових стратегій підприємств.

Цінова політика підприємства та її основні цілі. Необхідність проведення аналізу умов беззбитковості та його завдання. Визначення мінімальної зміни обсягу реалізації за умови зміни самої ціни. Умови досягнення беззбитковості при зміні ціни та змінних витрат. Вплив на беззбитковий приріст реалізації зміни постійних витрат. Графік досягнення беззбитковості продажу при одночасній зміні ціни та постійних витрат. Визначення беззбиткової зміни ціни продажу в умовах пасивного ціноутворення.

Цінова стратегія підприємства та її види. Стратегія низьких цін та умови її ефективності. Стратегія високих цін та умови її ефективності. Переваги та недоліки стратегії високих цін. Стратегія нейтрального ціноутворення. Особливості формування цінової стратегії на певні асортиментні групи товарів. Визначення співвідношення цін на взаємозамінні товари.

Тема 7. Цінова політика підприємств житлового господарства.

Основні принципи тарифоутворення та оплати житлово-комунальних послуг.

Особливості формування собівартості житлових послуг. Склад витрат підприємств житлового господарства. Формування переліку послуг з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій. Порядок формування тарифів на послуги з утримання будинків і споруд та прибудинкових територій.

Шляхи вдосконалення ціноутворення на житлові послуги в Україні.

Тема 8. Цінова політика підприємств комунального господарства.

Порядок формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води.

Порядок формування тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення.

Порядок розрахунку роздрібного тарифу на електричну енергію.

Порядок встановлення роздрібних цін на природний газ для населення.

Шляхи вдосконалення ціноутворення на комунальні послуги в Україні.

4. Структура навчальної дисципліни

Із самого початку вивчення навчальної дисципліни кожен студент має бути ознайомлений як з робочою програмою навчальної дисципліни і формами організації навчання, так і зі структурою, змістом та обсягом кожного з її навчальних модулів, а

також з усіма видами контролю та методикою оцінювання сформованих професійних компетентностей.

Вивчення студентом навчальної дисципліни відбувається шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів. Навчальний модуль – це окремий, відносно самостійний блок дисципліни, який логічно об'єднує кілька навчальних елементів дисципліни за змістом та взаємозв'язками. Тематичний план дисципліни складається з двох змістових модулів.

Змістові модулі та теми	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	лаб	пр/сем	срс		лек	лаб	пр/сем	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. ЦІНОУТВОРЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА (семестр 8)										
(назва)										
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи ціноутворення.										
Тема 1.						14	1		1	12
Тема 2.						14	1		1	12
Тема 3.						13	1			12
Тема 4.						14	1		1	12
Тема 5.						14	1			13
Разом за ЗМ 1						69	5		3	61
Змістовий модуль 2. Формування цін і тарифів на підприємствах міського господарства.										
Тема 6.						16	1		1	14
Тема 7.						15	1			14
Тема 8.						17	1		2	14
Разом за ЗМ 2						48	3		3	42
Індивідуальне завдання: «Розрахунок тарифу на послуги з утримання житлового будинку та прибудинкової території».										
Інд. завдання (ІЗ) Розрахунково-графічне завдання.		-	-	-		27	-	-	-	27
Усього годин						144	8		6	130

5. Теми семінарських занять

Не передбачено.

5. Теми практичних занять

Практичне заняття – це форма навчального процесу, спрямованого на детальний аналіз студентами під керівництвом викладача окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формування вмінь і навичок студентів до їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань та розв'язання

управлінських ситуацій. Проведення практичного заняття ґрунтується на попередньо підготовленому методичному матеріалі – тестах (для виявлення рівня засвоєння студентами теоретичних положень) та завданнях різної складності (для оцінки вмінь і навичок студентів до практичного використання програмного матеріалу дисципліни).

У перебігу практичного заняття здійснюється: попередній контроль знань, умінь і навичок студентів; постановка загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, вирішення завдань з їх обговоренням; розв'язування контрольних завдань, їх перевірка та оцінювання.

Зміст завдань та рекомендації по їх виконанню містяться в окремому методичному виданні.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Попит і пропозиція як ціновісні чинники		1
2	Визначення складу ціни та формування її елементів		1
3	Аналіз методів ринкового ціноутворення		1
4	Проведення аналізу умов беззбитковості цінових рішень		1
5	Розрахунок роздрібного тарифу 1 Квт/год. електроенергії		2
Разом			6

7. Теми лабораторних занять

Не передбачено.

8. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Мета СРС – засвоєння в повному обсязі навчальної програми та формування у студентів загальних і професійних компетентностей, які відіграють суттєву роль у становленні майбутнього фахівця вищого рівня кваліфікації.

Навчальний час, відведений для самостійної роботи студентів заочної форми навчання, визначається навчальним планом і становить 90,3 % (130 годин) від загального обсягу навчального часу на вивчення дисципліни (144 години). У ході самостійної роботи студент має перетворитися на активного учасника навчального процесу, навчитися свідомо ставитися до оволодіння теоретичними і практичними знаннями, вільно орієнтуватися в інформаційному просторі, нести індивідуальну відповідальність за якість власної професійної підготовки. СРС включає: опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до практичних занять; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; виконання індивідуального завдання за вивченою темою; написання есе за заданою проблематикою; пошук (підбір) та огляд літературних

джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичний розгляд наукової публікації; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовку до модульного контролю; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до семестрового заліку.

Необхідним елементом успішного засвоєння матеріалу навчальної дисципліни є самостійна робота студентів з вітчизняною та закордонною спеціальною економічною літературою, нормативними актами з питань державного регулювання цін, статистичними матеріалами.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Ціна як інструмент економіки.		12
2	Види та функції цін.		12
3	Витрати підприємства як основа формування ціни.		12
4	Методи ринкового ціноутворення.		12
5	Державне регулювання ціноутворення в Україні.		13
6	Основи формування цінових стратегій підприємств.		14
7	Цінова політика підприємств житлового господарства.		14
8	Цінова політика підприємств комунального господарства.		14
	Розрахунково-графічне завдання		27
	Разом		130

9. Індивідуальні завдання (ІЗ)

Розрахунково-графічне завдання «**Розрахунок тарифу на послуги з утримання житлового будинку та прибудинкової території**» – 27 годин.

Індивідуальне завдання (ІЗ) є видом позааудиторної самостійної роботи студента та виконується у процесі вивчення програмного матеріалу навчальної дисципліни і завершується разом зі складанням підсумкового заліку з даної навчальної дисципліни. Виконання ІЗ є одним із важливих засобів підвищення якості підготовки майбутніх фахівців, які здатні застосовувати на практиці теоретичні знання, вміння та навички з даної навчальної дисципліни.

Підготовка ІЗ передбачає систематизацію, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань із дисципліни та застосування їх у процесі розв'язання конкретних економічних ситуацій.

Індивідуальне завдання (ІЗ) виконується самостійно при консультуванні з викладачем протягом вивчення дисципліни у відповідності з графіком навчального процесу.

ІЗ виконується з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та придбання практичних навичок, їх застосування при вирішенні проблем ціноутворення на підприємствах МГ.

ІЗ повинне містити:

Титульну сторінку. Містить назву університету; кафедри; навчальної дисципліни; тему ІЗ; прізвище, ініціали студента; номер академічної групи; дату подання ІЗ викладачеві на перевірку (день, місяць, рік).

Зміст. Повинен відтворювати назви розділів, параграфів тощо, які розкривають тему ІЗ, із зазначенням номерів сторінок, на яких вони розміщені.

Вступ. У "Вступі" студентом розкривається сутність і стан теоретичної теми та її значущість.

Основну частину.

Складається з: теоретичного обзору за темою роботи; результатів проведених розрахунків на прикладі матеріалів підприємств, статистичних даних або матеріалів досліджень, опублікованих в літературі; пропозицій з поліпшення тих напрямів ціноутворення, що розглядаються в ІЗ.

Висновки. У висновках викладаються перелік пропозицій і рекомендацій та практичні результати, одержані в ІЗ. Далі формулюють висновки щодо практичного використання здобутих результатів.

Список літератури. Джерела розміщуються в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Відомості про джерела, які включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту з обов'язковим наведенням назви праці.

Додатки. У додатки можуть бути включені матеріали, що є копією документів, звітів, або розрахункові таблиці, узагальнюючі схеми чи діаграми. При наявності кількох додатків оформлюється окрема сторінка "ДОДАТКИ", номер якої є останнім, що відноситься до обсягу ІЗ.

Підготовка якісного ІЗ є обов'язковою умовою отримання студентом позитивної підсумкової оцінки з навчальної дисципліни.

10. Методи навчання

У процесі навчання студенти отримують необхідні знання під час проведення аудиторних занять: лекційних та практичних. При цьому використовуються наступні методи навчання: словесні, наочні, практичні, репродуктивні (пояснювально-ілюстративні). Виконання вправ. Конспектування лекцій. Самостійна робота.

11. Методи контролю

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні заняття, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою:

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять. Поточний контроль з даної навчальної дисципліни проводиться в таких формах:

- активна робота на лекційних заняттях;
- активна участь у виконанні практичних завдань;

- захист індивідуального завдання (РГЗ);
- експрес-опитування;
- проведення поточного тестування.

Підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Залік

Поточна і семестрова атестація та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль ...			ІЗ (РГЗ)		
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
50%					30%			20%	100%	
80%										

T1, T2 ... T12 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, диф. заліку	для заліку	
90-100	відмінно	зараховано	A
82-89	добре		B
74-81			C
64-73	задовільно		D
60-63			E
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	Fx
0-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

13. Методичне забезпечення

1. Методические указания к изучению курса «Ценообразование на предприятиях городского хозяйства» и выполнению контрольной работы (для студентов 4 курса специальности 6.050100 «Экономика предприятия», обучающихся на факультете последипломного образования и заочного обучения). Сост. Гелеверя Е. М., Жовтяк А. А. – Харьков: ХНАГХ, 2006. – 35 с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Мазур О. Є. Ринкове ціноутворення : навч. посібник / О. Є. Мазур. – К.: Центр учбової літератури, 2012. - 480 с.

2. Ціноутворення на підприємствах міського господарства: навчальний посібник для студентів спеціальності 6.050200 – «Менеджмент організацій» / Є. М. Кайлюк, М. В. Волкова, Т. О. Іващенко та інш.; Харк. нац. акад. міськ. гос-ва. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 168 с.
3. Ціноутворення та управління ціновою політикою: підручник / Л. І. Антошкіна, Н. П. Скригун, Л. Г. Цимбалюк. – Донецьк: Юго-Восток, 2011. – 321 с.
4. Ціноутворення: підручник / С. М. Дайновська. – К.: КНТЕУ, 2009. – 319 с.
5. Шкварчук Л. О. Ціни і ціноутворення: Навч. посібник – К.: Кондор, 2008.

Допоміжна

1. Верхоглядова Н. І., Ільїна С. Б., Іванникова Н. А., Слабко Я. Я., Лисенко Ю. В. Основи ціноутворення: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2007. — 252 с.
2. Герасименко В. В. Ценовая политика фирмы. — М.: ЭКСМО, 2007.
3. Дугіна С. І. Маркетингова цінова політика : навч. посібн. / С. І. Дугіна. – К. : КНЕУ, 2005. – 393 с.
4. Литвиненко Я. В. Сучасна політика ціноутворення : навч. посібн. для студ. вищих навч. закл. / Я. В. Литвиненко. – 2-ге вид. – К. : МАУП, 2003. – 240 с.
5. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика: Навч.-метод. посібник. – К.: КНЕУ, 2006.
6. Шуляк П. Н. Ценообразование: Уч.-практ. пособие. – М.: Изд. Дом “Дашков и К”, 2008.

15. Інформаційні ресурси

1. Державна служба статистики України: Офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
2. Дистанційний курс «Ціноутворення» (для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» спеціальності 6.03050401 – Економіка підприємства) / Автор: Жовтяк Г. А. // Режим доступу – <http://cdo.kname.edu.ua/course/view.php?id=254>
3. Міністерство регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства: Офіційний сайт [Електронний ресурс] / Режим доступу : <http://minregion.gov.ua/>
4. Сервер Верховної Ради України : Законодавство України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/>
5. Цифровий репозиторій ХНУМГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eprints.kname.edu.ua>

Аркуш актуалізації

Робоча програма навчальної дисципліни «Ціноутворення на підприємствах міського господарства» за напрямом підготовки 6.030504 – Економіка підприємства.

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 201 _ року

на 201.../1... навч. рік переглянута та затверджена "Без змін"

Завідувач кафедри _____
(на якій розроблена робоча програма)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Зав. випускової кафедри _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

“ _____ ” _____ 201 _ року

Декан факультету _____
(за належністю напрямку / спеціальності)

_____ (_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

М.П. “ _____ ” _____ 201 _ року